

ZESPÓŁ SZKÓŁ ŁĄCZNOŚCI
IM. OBRONCÓW POCZTY POLSKIEJ W GDAŃSKU

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

GDAŃSK 2015

PODSTAWA PRAWNA:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U.1982 Nr 35 poz. 228 z późn. zmianami)
2. Zarządzenie nr 590 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 października 2003 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich (Dz.U. KGP nr 20, poz. 107).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 1982 Nr 35 poz. 230 z późn. zmianami)
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2005 Nr 179 poz. 1485)
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. 1997 r. Nr 88 poz. 553 z późn. zmianami)
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. 1997 r. Nr 89 poz. 555 z późn. zmianami)
7. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. 1964 nr 16 poz. 93 z późn. zmianami)
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. 2015 poz. 1249)
9. Rozporządzenie MEN z dnia 13 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2013 r. poz. 532).

Słownik

1. **Demoralizacja** – odrzucanie oraz negowanie przyjętych wartości, norm, zasad etyki, praw życia zbiorowego i indywidualnego, mogące prowadzić do przekroczenia zasad zapisanych w przepisach prawa, np.
 - ✓ naruszenie zasad współżycia społecznego (szkodzenie innym)
 - ✓ popełnienie czynu zabronionego
 - ✓ systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego (wagary)
 - ✓ używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia (alkohol, papierosy, tabaka, środki odurzające lub psychotropowe, grzyby i rośliny halucynogenne, kleje itp.)
 - ✓ uprawianie nierzędu
 - ✓ włóczęgostwo (ucieczki z domu, żebractwo)
 - ✓ udział w grupach przestępczych.
2. **Nieletni** – osoba, która nie ukończyła 18 lat.
3. **Agresja** - wszelkie działanie fizyczne lub słowne, którego celem jest wyrządzenie krzywdy fizycznej lub psychicznej (rzeczywistej lub symbolicznej).
4. **Cyberprzemoc** - przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, głównie Internetu oraz telefonów komórkowych, tabletów i smartfonów: nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.
5. **Akt terroru** - użycie siły lub przemocy psychicznej przeciwko osobom z pogwałceniem prawa, mające na celu zastraszenie i wymuszenie na danej grupie ustępstw w drodze do realizacji określonych celów.
6. **Przestępstwo** - czyn zabroniony uznany za społecznie szkodliwy lub społecznie niebezpieczny, konkretnie zdefiniowany i zagrożony karą na mocy prawa karnego.
7. **Wykroczenie** - czyn szkodliwy społecznie, niebędący przestępstwem, zagrożony karą aresztu, ograniczenia wolności do jednego miesiąca, grzywną lub naganą.
8. **Dewastacja** - celowe lub następujące wskutek zaniedbania niszczenie mienia i cudzej własności.
9. **KPK** – Kodeks postępowania karnego

§ 1.

Postanowienia ogólne

1. Niniejsza procedura wskazuje postępowanie w sytuacjach kryzysowych, tj. zagrożenia:
 - 1) demoralizacją;
 - 2) agresją;
 - 3) cyberprzemocą;
 - 4) samobójstwem;
 - 5) aktem terroru;
 - 6) przestępstwem;
 - 7) dewastacją mienia i cudzej własności
1. W sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu uczniów, które nie zostały ujęte w powyższym opracowaniu, wszelkie procedury i zasady postępowania wyznacza dyrektor szkoły/osoba funkcyjna pełniąca dyżur.
2. Każdy nauczyciel/pracownik szkoły, który posiada informację o nieuwzględnionej w niniejszym dokumencie sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu uczniów, jest zobowiązany do niezwłocznego poinformowania o tym zdarzeniu dyrektora szkoły/osobę funkcyjną pełniącą dyżur.
3. W przypadku nieobecności wychowawcy klasy w chwili zdarzenia na terenie szkoły działania interwencyjne podejmuje dyrektor szkoły/osoba funkcyjna pełniąca dyżur.
4. W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 UPN i art. 304 KPK). Zawiadomienie służb leży w zakresie obowiązków dyrektora szkoły/osoby funkcyjnej pełniącej dyżur.

§ 2.

Reagowanie w przypadku demoralizacji

1. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji:

- 1) nauczyciel/ inny pracownik szkoły/uczeń, rodzic przekazuje informację wychowawcy klasy lub w przypadku jego dłuższej nieobecności dyrektorowi/osobie funkcyjnej pełniącej dyżur;
- 2) wychowawca klasy:
 - a) informuje o fakcie pedagoga szkolnego i wicedyrektora,
 - b) wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im informację,
 - c) przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności i prosi o potwierdzenie podpisem rodzica notatki ze zdarzenia,
 - d) w przypadku potwierdzenia informacji do zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem,
 - e) w toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom kontakt z pedagogiem i skierowanie ucznia do specjalistycznej placówki, a także udział ucznia w programie terapeutycznym,
 - f) utrzymuje kontakt z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia,
 - g) powiadamia wicedyrektora, jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka,
 - h) powiadamia wicedyrektora o utrzymujących się, mimo podjętych działań szkoły i rodziców, zachowaniach świadczących o demoralizacji,
 - i) opisuje działania w dzienniku lekcyjnym w module „uwagi” i sporządza notatkę służbową, którą przekazuje wicedyrektorowi;
- 3) pedagog szkolny:
 - a) rozmawia z rodzicami/prawnymi opiekunami i uczniem oraz utrzymuje z nimi kontakt,
 - b) pomaga w znalezieniu specjalistycznej pomocy w poradniach i innych wyspecjalizowanych placówkach,
 - c) dokumentuje przeprowadzone działania;
- 4) dyrektor/osoba funkcyjna pełniąca dyżur:
 - a) rozmawia z rodzicami/prawnymi opiekunami i z uczniem,
 - b) udziela nagany wicedyrektora szkoły,

- c) pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny i policję (specjalistę ds. nieletnich) w przypadku dalszej demoralizacji i/lub braku reakcji ze strony rodziców/prawnych opiekunów i/lub wyczerpania możliwości wychowawczych szkoły,
 - d) podejmuje decyzję o ewentualnym powiadomieniu organu prowadzącego i kuratorium,
 - e) jeśli uczeń, który ukończył 17 lat, popełnił przestępstwo ścigane z urzędu lub brał udział w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 KPK niezwłocznie zawiadamia o tym prokuratora lub policję.
2. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji
- 1) nauczyciel/ inny pracownik szkoły/uczeń, rodzic przekazuje informację wychowawcy klasy lub w przypadku jego dłuższej nieobecności dyrektorowi/osobie funkcyjnej pełniącej dyżur;
 - 2) wychowawca klasy:
 - a) informuje o fakcie pedagoga szkolnego i wicedyrektora,
 - b) wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im informację,
 - c) przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności i prosi o potwierdzenie podpisem rodzica notatki ze zdarzenia,
 - d) w przypadku potwierdzenia informacji do zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem,
 - e) w toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom kontakt z pedagogiem i skierowanie ucznia do specjalistycznej placówki, a także udział ucznia w programie terapeutycznym,
 - f) utrzymuje kontakt z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia,
 - g) powiadamia wicedyrektora, jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka,
 - h) powiadamia wicedyrektora o utrzymujących się, mimo podjętych działań szkoły i rodziców, zachowaniach świadczących o demoralizacji,

- i) opisuje działania w dzienniku lekcyjnym w module „uwagi” i sporządza notatkę służbową, którą przekazuje wicedyrektorowi;
- 3) pedagog szkolny:
 - a) rozmawia z rodzicami/prawnymi opiekunami i z uczniem, utrzymuje z nimi kontakt,
 - b) pomaga w znalezieniu specjalistycznej pomocy w instytucjach,
 - c) dokumentuje przeprowadzone działania;
- 4) dyrektor/osoba funkcyjna pełniąca dyżur:
 - a) rozmawia z rodzicami/prawnymi opiekunami i z uczniem,
 - b) udziela nagany wicedyrektora szkoły,
 - c) pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji policję w przypadku dalszej demoralizacji i/lub braku reakcji ze strony rodziców/prawnych opiekunów i/lub wyczerpania możliwości wychowawczych szkoły,
 - d) podejmuje decyzję o ewentualnym powiadomieniu organu prowadzącego i kuratorium.
- 3. W przypadku, gdy na terenie szkoły (lub podczas imprez szkolnych) uczeń przejawia zachowania świadczące o demoralizacji
 - 1) nauczyciel/ inny pracownik szkoły/uczeń, rodzic przerywa sytuację o charakterze niemoralnym i wzywa pedagoga oraz wychowawcę;
 - 2) wychowawca klasy:
 - a) informuje o fakcie wicedyrektora,
 - b) wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im informację,
 - c) przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności i prosi o potwierdzenie podpisem rodzica notatki ze zdarzenia,
 - d) w przypadku potwierdzenia informacji do zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad uczniem,
 - e) w toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom kontakt z pedagogiem i skierowanie ucznia do specjalistycznej placówki, a także jego udział w programie terapeutycznym,
 - f) utrzymuje kontakt z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia,

- g) powiadamia wicedyrektora, jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka,
 - h) opisuje działania w dzienniku lekcyjnym w module „uwagi” i sporządza notatkę służbową, którą przekazuje wicedyrektorowi;
- 3) pedagog szkolny:
- a) jeśli zachodzi taka potrzeba, wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości/odurzenia/zdrowia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej,
 - b) zawiadamia o tym fakcie rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania ucznia, o przewiezieniu go do placówki służby zdrowia decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia, zaś o przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji decyduje wicedyrektor,
 - c) rozmawia z rodzicami/prawnymi opiekunami i z uczniem,
 - d) pomaga w znalezieniu specjalistycznej pomocy w poradniach i w innych wyspecjalizowanych placówkach,
 - e) dokumentuje przeprowadzone działania;
- 4) dyrektor/osoba funkcyjna pełniąca dyżur:
- a) zawiadamia policję, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu - odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób,
 - b) rozmawia z rodzicami/prawnymi opiekunami i z uczniem,
 - c) udziela nagany wicedyrektora szkoły,
 - d) pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny (w przypadku ucznia niepełnoletniego) i policję w przypadku dalszej demoralizacji i/lub braku reakcji ze strony rodziców/prawnych opiekunów i/lub wyczerpania możliwości wychowawczych szkoły,
 - e) podejmuje decyzję o ewentualnym powiadomieniu organu prowadzącego i kuratorium,
 - f) jeśli uczeń, który ukończył 17 lat, popełnił przestępstwo ścigane z urzędu, zgodnie z art. 304 § 2 KPK niezwłocznie zawiadamia o tym prokuratora lub policję.

4. W przypadku, gdy na terenie szkoły znaleziona zostanie substancja przypominająca wyglądem narkotyk
 - 1) nauczyciel/ inny pracownik szkoły/uczeń, rodzic:
 - a) zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz przed ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji,
 - b) podejmuje się próby (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalenia, do kogo znaleziona substancja należy,
 - c) przekazuje informację wicedyrektorowi,
 - d) po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję,
 - e) przekazuje informację dotyczącą szczegółów zdarzenia;
 - 2) dyrektor/osoba funkcyjna pełniąca dyżur:
 - a) wzywa policję,
 - b) podejmuje decyzję o ewentualnym powiadomieniu organu prowadzącego i kuratorium.
5. W przypadku, gdy istnieje podejrzenie, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk
 - 1) nauczyciel/ inny pracownik szkoły/uczeń, rodzic:
 - a) wzywa pedagoga,
 - b) przekazuje ucznia pod opiekę pedagoga;
 - 2) wychowawca klasy:
 - a) powiadamia rodziców ucznia o podejrzeniach i wzywa ich do niezwłocznego przybycia do szkoły,
 - b) jest obecny przy okazaniu rzeczy ucznia,
 - c) jeżeli uczeń posiada substancję przypominającą narkotyk, sporządza odpowiednie zapisy w dzienniku w module „uwagi” i sporządza notatkę służbową, którą przekazuje wicedyrektorowi;
 - 3) dyrektor/osoba funkcyjna pełniąca dyżur:
 - a) żąda okazania przez ucznia posiadanych rzeczy,
 - b) wzywa policję, jeżeli uczeń posiada substancję przypominającą narkotyk lub gdy odmawia okazania rzeczy,
 - c) zabezpiecza substancję znalezioną podczas przeszukania,
 - d) jest obecny przy przeszukaniu rzeczy ucznia przez policję.

§ 3.

Reagowanie w przypadku agresji

1. W przypadku agresywnego zachowania ucznia wobec ucznia:

- 1) nauczyciel lub inny pracownik szkoły:
 - a) przerywa sytuację zagrażającą bezpieczeństwu ucznia/-ów,
 - b) zapewnia uczniowi, który jest ofiarą agresji, bezpieczeństwo,
 - c) wzywa pielęgniarkę, która udziela pierwszej pomocy medycznej (jeśli sytuacja tego wymaga) i pogotowie w przypadku takiej konieczności,
 - d) wzywa wicedyrektora i przekazuje sprawcę pod jego opiekę, informując o okolicznościach zajścia,
 - e) zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa,
 - f) po zapewnieniu bezpieczeństwa uczniom i przekazaniu ich odpowiednim służbom informuje wychowawcę ucznia/-ów oraz pedagoga o zdarzeniu;
- 2) wychowawca ucznia będącego agresorem:
 - a) powiadamia rodziców ucznia i wzywa ich do niezwłocznego przybycia do szkoły,
 - b) wyjaśnia z uczniem, w obecności rodziców i wicedyrektora, okoliczności zdarzenia,
 - c) uczestniczy w odbywającej się na terenie szkoły rozmowie ucznia z policją,
 - d) sporządza odpowiednie zapisy w dzienniku w module „uwagi” i sporządza notatkę służbową, którą przekazuje wicedyrektorowi;
- 3) wychowawca ucznia będącego ofiarą:
 - a) nawiązuje kontakt telefoniczny z rodzicem/opiekunem prawnym i informuje o stanie ucznia oraz (jeśli zajdzie taka potrzeba) o konieczności przebadania przez lekarza,
 - b) utrzymuje kontakt z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia,
 - c) w dalszej pracy wychowawczej wspiera ucznia, zabiega o jego integrację z zespołem klasowym, tworzy atmosferę bezpieczeństwa i akceptacji;
- 4) pedagog:
 - a) rozmawia z rodzicami/prawnymi opiekunami i z uczniem. utrzymuje z nimi kontakt,

- b) pomaga w znalezieniu specjalistycznej pomocy w poradniach i w innych wyspecjalizowanych placówkach,
- c) dokumentuje przeprowadzone działania;
- 5) dyrektor/osoba funkcyjna pełniąca dyżur:
 - a) w obecności wychowawców, pedagoga i/lub rodziców przeprowadza rozmowy ze stronami/świadkami w celu wyjaśnienia okoliczności,
 - b) odejmuje decyzję o wezwaniu policji,
 - c) zabezpiecza i przekazuje policji dowody rzeczowych,
 - d) niezwłocznie powiadamia policję, jeżeli w wyniku zdarzenia doszło do uszkodzenia ciała lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest znana,
 - e) podejmuje decyzję o ewentualnym powiadomieniu organu prowadzącego i kuratorium;
- 2. W przypadku agresywnego zachowania ucznia wobec nauczyciela lub innego pracownika szkoły:
 - 1) świadek zdarzenia:
 - a) interweniuje i przerywa incydent,
 - b) zapewnia osobie poszkodowanej pomoc medyczną (jeśli jest taka potrzeba), w razie konieczności prowadzi do gabinetu pielęgniarki szkolnej lub wzywa karetkę,
 - c) przekazuje informację pracownikowi sekretariatu, który powiadamia wychowawcę klasy, pedagoga i dyrektora/osobę funkcyjną pełniącą dyżur;
 - 2) wychowawca klasy:
 - a) powiadamia i wzywa rodziców ucznia,
 - b) uczestniczy w rozmowie z uczniem i rodzicem,
 - c) dokumentuje zdarzenie w dzienniku lekcyjnym i sporządza notatkę służbową, którą przekazuje wicedyrektorowi;

- 3) pedagog:
 - a) rozmawia z rodzicami/prawnymi opiekunami i z uczniem. utrzymuje z nimi kontakt,
 - b) pomaga w znalezieniu specjalistycznej pomocy w poradniach i w innych wyspecjalizowanych placówkach,
 - c) dokumentuje przeprowadzone działania;
- 4) dyrektor/osoba funkcyjna pełniąca dyżur:
 - a) przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z uczniem w obecności jego rodziców, wychowawcy, poszkodowanego nauczyciela/pracownika szkoły i pedagoga,
 - b) podejmuje decyzję o powiadomieniu policji i/lub sądu rodzinnego,
 - c) w przypadku ucznia niepełnoletniego w sytuacji braku reakcji ze strony rodziców zawiadamia sąd rodzinny o zaistniałej sytuacji,
 - d) podejmuje decyzję o ewentualnym powiadomieniu organu prowadzącego i kuratorium;
3. W przypadku agresywnego zachowania pracownika szkoły wobec ucznia
 - 1) świadek zdarzenia:
 - a) interweniuje i przerywa incydent,
 - b) zapewnia osobie poszkodowanej pomoc medyczną (jeśli jest taka potrzeba), w razie konieczności prowadzi do gabinetu pielęgniarki i/lub wzywa pomoc medyczną,
 - c) przekazuje informację pracownikowi sekretariatu, który powiadamia wychowawcę klasy, pedagoga i dyrektora/osobę funkcyjną pełniącą dyżur;
 - 2) wychowawca klasy:
 - a) powiadamia i wzywa rodziców ucznia,
 - b) uczestniczy w rozmowie z uczniem i rodzicem,
 - c) dokumentuje zdarzenie w dzienniku lekcyjnym i sporządza notatkę służbową, którą przekazuje wicedyrektorowi;
 - 3) dyrektor/osoba funkcyjna pełniąca dyżur:
 - a) przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z uczniem, jego rodzicami, wychowawcą, pedagogiem i nauczycielem /pracownikiem szkoły,
 - b) podejmuje decyzję o ewentualnym wezwaniu prokuratora i powiadomieniu sądu rejonowego,

- c) podejmuje decyzję o ewentualnym powiadomieniu organu prowadzącego i kuratorium,
- d) podejmuje, w przypadku potwierdzenia się zarzutów, działania dyscyplinarne wobec pracownika szkoły.

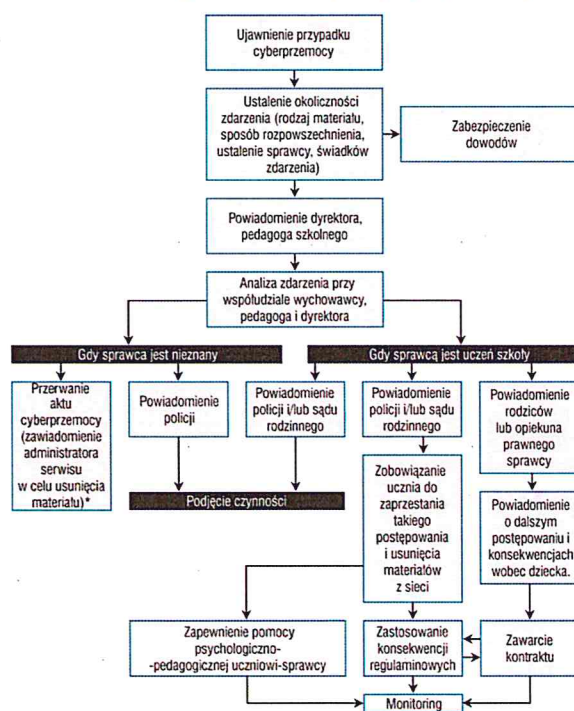
§ 4.

Reagowanie w przypadku cyberprzemocy

1. Świadek/uczestnik cyberprzemocy:
 - 1) interweniuje i przerywa incydent;
 - 2) zabezpiecza, w miarę możliwości, dowody;
 - 3) zgłasza fakt pedagogowi szkolnemu i wicedyrektorowi.
2. Wychowawca ucznia dopuszczającego się cyberprzemocy:
 - 1) powiadamia rodziców ucznia i wzywa ich do niezwłocznego przybycia do szkoły;
 - 2) wyjaśnia z uczniem, w obecności rodziców, pedagoga i wicedyrektora, okoliczności zdarzenia;
 - 3) uczestniczy w odbywającej się na terenie szkoły rozmowie ucznia z policją;
 - 4) sporządza odpowiednie zapisy w dzienniku w module „uwagi” i sporządza notatkę służbową, którą przekazuje wicedyrektorowi.
3. Wychowawca ucznia będącego ofiarą cyberprzemocy:
 - 1) ustala okoliczności zdarzenia i zabezpiecza dowody;
 - 2) wspiera ucznia i udziela porady;
 - 3) nawiązuje kontakt telefoniczny z rodzicem/opiekunem prawnym i informuje o stanie ucznia oraz (jeśli zajdzie taka potrzeba) o konieczności konsultacji z psychologiem/psychiatrą;
 - 4) utrzymuje kontakt z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia;
 - 5) w dalszej pracy wychowawczej wspiera ucznia, zabiega o jego integrację z zespołem klasowym, tworzy atmosferę bezpieczeństwa i akceptacji.
4. Pedagog szkolny:
 - 1) informuje wychowawcę ofiary i sprawcy (jeśli jest znany) cyberprzemocy;
 - 2) wspólnie z wychowawcą, administratorem sieci informatycznej i wicedyrektorem dokonuje analizy zdarzenia;

- 3) utrzymuje kontakt z rodzicami/prawnymi opiekunami ofiary i sprawcy (jeśli jest znany) cyberprzemocy;
 - 4) zapewnia pomoc psychologiczno-pedagogiczną ofierze i sprawcy (jeśli jest znany);
 - 5) planuje z zespołem kryzysowym dalsze postępowanie i działania profilaktyczne.
5. Dyrektor/osoba funkcyjna pełniąca dyżur:
- 1) powiadamia administratora serwisu i żąda usunięcia materiału;
 - 2) ustala okoliczności zdarzenia, tożsamość sprawcy i przesłuchuje ewentualnych świadków;
 - 3) jeśli sprawca jest nieznany, zawiadamia policję;
 - 4) jeśli sprawca jest znany, przeprowadza z nim rozmowę wyjaśniającą w obecności rodziców, wychowawcy i pedagoga;
 - 5) powiadamia sprawcę i jego rodziców o dalszym postępowaniu i konsekwencjach czekających sprawcę cyberprzemocy;
 - 6) podejmuje decyzję o ewentualnym wezwaniu policji i powiadomieniu sądu rejonowego/rodzinnego;
 - 7) uczestniczy w odbywającej się na terenie szkoły rozmowie ucznia z policją;
 - 1) podejmuje decyzję o ewentualnym powiadomieniu organu prowadzącego i kuratorium;
 - 2) podejmuje działania dyscyplinarne wobec sprawcy cyberprzemocy.

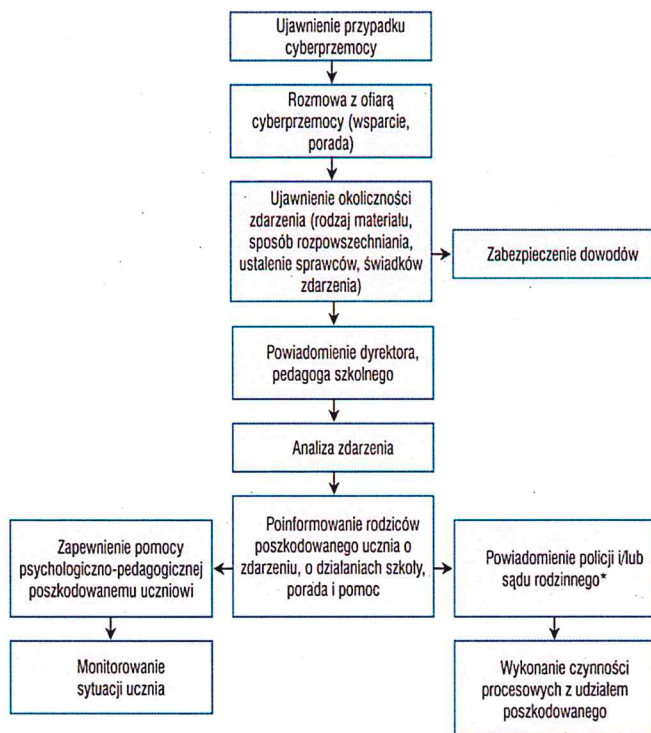
Procedura reagowania wobec sprawcy cyberprzemocy

Źródło:

*Jak reagować na cyberprzemoc.
Poradnik dla szkół, red. Łukasz
Wojtasik, Warszawa 2012.*

Procedura reagowania wobec ofiary cyberprzemocy

* Szkoła jest zobowiązana do powiadomienia policji i/lub sądu rodzinnego w przypadku przestępstw ściganych z urzędu.

Źródło:

*Jak reagować na cyberprzemoc.
Poradnik dla szkół, red. Łukasz
Wojtasik, Warszawa 2012.*

§ 5.

Reagowanie w przypadku aktu terroru

1. Wtargnięcie napastników do obiektu

- 1) poddaj się woli napastników – wykonuj ściśle ich polecenia;
- 2) staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych – zwracaj się do uczniów po imieniu – zwiększa szansę ich przetrwania);
- 3) pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem;
- 4) zapamiętaj szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych;
- 5) staraj się uspokoić uczniów – zapanuj w miarę możliwości nad własnymi emocjami;
- 6) dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia:
 - a) nie pozwól uczniom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna,

- b) nakaz uczniom położyć się na podłodze.
- 7) w chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej;
- 8) bądź przygotowany na surowe traktowanie przez policję. dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą;
- 9) po zakończeniu akcji:
 - a) sprawdź obecność uczniów i upewnij się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregośkolwiek ucznia poinformuj policję,
 - b) nie pozwól żadnemu z uczniów samodzielnie wrócić do domu,
 - c) prowadź ewidencję uczniów odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.
- 2. Użycie broni palnej na terenie szkoły - w sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:
 - 1) nakaz uczniom położyć się na podłodze;
 - 2) staraj się uspokoić uczniów;
 - 3) dopilnuj, aby uczniowie nie odwracali się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się;
 - 4) jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby uczniowie wykonywali je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników;
 - 5) o ile to możliwe zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych
uwaga! nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację;
 - 6) po opanowaniu sytuacji:
 - a) upewnij się, jaka jest liczba osób poszkodowanych i sprawdź, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),
 - b) zadzwoń lub wyznacz osobę, która zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych
 - c) udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym,
 - d) w przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie, podejmij odpowiednie do sytuacji działania.
 - e) zapewnij osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

§ 6.

Reagowanie w przypadku samobójstwa

1. Celem interwencji kryzysowej w przypadku syndromu presuicydalnego oraz próby samobójczej jest utrzymanie osoby przy pragnieniu życia, nie zaś zmiana osobowości i leczenie objawów zaburzeń psychicznych.
2. Interwencja kryzysowa wobec osób z tendencjami samobójczymi oraz po próbie samobójczej polega na:
 - 1) nawiązaniu kontaktu emocjonalnego z terapeutą, co stanowi przełamanie zawężonych relacji z innymi ludźmi;
 - 2) odreagowaniu agresji — niebezpieczeństwo popełnienia samobójstwa obniża się dzięki możliwości mówienia o agresywnych uczuciach, co rozładowuje nagromadzoną agresję;
 - 3) przezwyciężeniu bierności poprzez wyodrębnienie problemów możliwych do rozwiązania i wspomaganie w ich rozwiązaniu;
 - 4) umożliwieniu przeżycia sukcesu, przerwanie monotonii przeżyć, uczy nowych sposobów zachowań;
 - 5) pobudzeniu fantazji, rozmyślań, planów na dalsze życie.
3. Sygnały ostrzegawcze:
 - 1) zachowanie wskazujące na wycofywanie się, niezdolność nawiązania bliskich relacji z rodziną i przyjaciółmi;
 - 2) choroba psychiczna;
 - 3) alkoholizm;
 - 4) lęk lub panika;
 - 5) zmiana osobowości, okazywanie drażliwości, pesymizmu, przygnębienia lub apatii;
 - 6) zmiana zwyczajów dotyczących jedzenia i snu;
 - 7) podejmowanie w przeszłości prób samobójczych;
 - 8) nienawiść do siebie, poczucie winy, bezwartościowości, wstydu;
 - 9) niedawna wielka strata — śmierć, rozwód, separacja, etc.;
 - 10) przypadki samobójstwa w rodzinie;
 - 11) nagłe pragnienie uporządkowania spraw osobistych, pisanie testamentu, etc.;
 - 12) poczucie osamotnienia, bezradności, beznadziejności;
 - 13) listy samobójcze (pożegnalne);

- 14) zły stan zdrowia fizycznego;
 - 15) powtarzające się wzmianki o śmierci lub samobójstwie.
4. Uczeń przejawia skłonności samobójcze/realne zagrożenie próbą samobójczą:
- 1) nauczyciel/ inny pracownik szkoły/uczeń, rodzic przekazuje informację pedagogowi i wychowawcy;
 - 2) wychowawca:
 - a) rozmawia z uczniem, mówi mu, że obawia się o niego i stara się go wysłuchać,
 - b) zadaje pytania bezpośrednie. nie obawia się pytać wprost, czy myśli o samobójstwie, a jeśli tak, to czy je zaplanował,
 - c) stara się nie okazywać, że to, co słyszy, jest szokujące,
 - d) unika dyskusji o tym, czy samobójstwo jest dobre, czy złe,
 - e) nie prowadzi poradnictwa,
 - f) nie przyrzeka, że zachowa zamiary ucznia w tajemnicy, ponieważ może okazać się to niewykonalne,
 - g) nie pozostawia ucznia samego, jeżeli uważa, że zagrożenie samobójstwem ma charakter bezpośredni,
 - h) zapewnia ucznia, że coś z problemami może sobie poradzić, że jego samobójcze pragnienia nie są lekceważone i że z czasem zagrożenie najprawdopodobniej minie,
 - i) tłumaczy, że pomoc jest w zasięgu ręki i że niezbędne jest zwracanie się o tę pomoc w sposób bezpośredni, kiedy tylko pragnienie samobójstwa staje się silne,
 - j) upewnia się, że uczeń jest bezpieczny i że osoby dorosłe odpowiedzialne za niego zostały powiadomione i zajęły się nim,
 - k) kiedy wydaje się, że uczeń uporał się z ostrą fazą kryzysu, śledzi uważnie jego dalsze postępy,
 - l) o zaistnieniu sytuacji informuje wicedyrektora szkoły;
 - 3) pedagog:
 - a) tłumaczy, że pomoc jest w zasięgu ręki i że niezbędne jest zwracanie się o tę pomoc w sposób bezpośredni, kiedy tylko pragnienie samobójstwa staje się silne,
 - b) upewnia się, że uczeń jest bezpieczny i że osoby dorosłe odpowiedzialne za niego zostały powiadomione i zajęły się nim,

- c) organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną we współpracy z przewodniczącym zespołu wychowawczego, z przewodniczącym zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej, z wychowawcą i z wicedyrektorem,
 - d) kiedy wydaje się, że uczeń uporał się z ostrą fazą kryzysu, śledzi uważnie jego dalsze postępy,
 - e) o zaistnieniu sytuacji informuje wicedyrektora szkoły,
 - f) monitoruje dalsze posunięcia wobec ucznia będącego w grupie ryzyka;
- 4) wicedyrektor:
- a) rozmawia z rodzicami ucznia w obecności wychowawcy i pedagoga,
 - b) ustala plan działania z pedagogiem i wychowawcą, z przewodniczącym zespołu wychowawczego oraz z przewodniczącym zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
 - c) informuje nauczycieli uczących.
5. Próba samobójcza ucznia (poza szkołą):
- 1) osoba posiadająca informację o próbie samobójczej:
- a) jednoznacznie określa rodzaj zdarzenia,
 - b) przekazuje informację pedagogowi szkolnemu i wychowawcy;
- 2) wychowawca:
- a) rozmawia z rodzicem ucznia/prawnym opiekunem,
 - b) ustala okoliczności zdarzenia,
 - c) zapewnia wsparcie psychologiczno-pedagogiczne rodzicom,
 - d) zapewnia wsparcie psychologiczno-pedagogiczne uczniom swojej klasy i śledzi uważnie zachowania uczniów w celu zapobieżenia efektowi wertera,
 - e) w przypadku niepokojących sygnałów stosuje się do zaleceń procedury postępowania w przypadku realnego zagrożenia samobójstwem,
 - f) jest w stałym kontakcie z rodzicami i pedagogiem,
 - g) zwołuje spotkanie rodziców, na którym informuje o zdarzeniu i o możliwości skorzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także prosi o zwrócenie szczególnej uwagi na nietypowe zachowania uczniów,
 - h) ustala plan współpracy z nauczycielami uczącymi, gdy uczeń wróci do szkoły,
 - i) w dalszej pracy wychowawczej wspiera ucznia, zabiega o jego integrację z zespołem klasowym, tworzy atmosferę bezpieczeństwa i akceptacji;
- 3) pedagog:

- a) otacza opieką rodziców ucznia i współpracuje z nimi,
 - b) zapewnia opiekę kolegom z klasy ucznia i jego bliskim ze społeczności szkolnej,
 - c) organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną uczniom związanym z ofiarą i nauczycielom uczącym,
 - d) w porozumieniu z wychowawcą i innymi lokalnymi służbami dokonuje wstępnej diagnozy sytuacji ucznia, jego potrzeb i zasobów:
 - określa stopień zagrożenia bezpieczeństwa ucznia,
 - ocenia szansę współpracy przynajmniej z jednym z rodziców,
 - analizuje dotychczasową dokumentację ucznia (oceny szkolne, opinie nauczycieli, badania specjalistyczne),
 - e) podejmuje działania wynikające z potrzeb ucznia i rodziny w celu wzmocnienia ucznia poprzez:
 - zapewnienie mu, odpowiednio do potrzeb i w uzgodnieniu z rodzicami, konsultacji psychologiczno-pedagogicznych, ewentualnie psychiatrycznych w instytucjach wspierających,
 - kierowanie do instytucji udzielających różnych form pomocy: terapia indywidualna, grupowa, zajęcia świetlicowe, warsztaty rozwijające zainteresowania i uzdolnienia – w uzgodnieniu z rodzicami i adekwatnie do potrzeb,
 - f) po kryzysie ustala plan działania z wicedyrektorem i wychowawcą, z przewodniczącym zespołu wychowawczego oraz z przewodniczącym zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 4) wicedyrektor:
- a) zbiera informacje o zdarzeniu i potwierdza fakty,
 - b) powołuje zespół kryzysowy i organizuje jego pracę,
 - c) wyznacza osobę do kontaktu,
 - d) informuje nauczycieli o zdarzeniu,
 - e) informuje kolegów z klasy o zdarzeniu i o możliwości udzielenia wsparcia przez szkolnego pedagoga czy pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznej,
 - f) informuje organ prowadzący i kuratorium,
 - g) rozmawia z rodzicami ucznia w obecności wychowawcy i pedagoga,
 - h) sporządza protokół z interwencji,

- i) po kryzysie ustala plan działania z pedagogiem i wychowawcą, z przewodniczącym zespołu wychowawczego oraz z przewodniczącym zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
6. Próba samobójcza ucznia (na terenie szkoły)
- 1) uczestnik zdarzenia:
 - a) w razie konieczności zapewnia pierwszą pomoc przedmedyczną/wzywa pielęgniarkę szkolną,
 - b) w razie konieczności wzywa pogotowie ratunkowe i policję, a w czasie interwencji dba, by przebiegała ona spokojnie i dyskretnie,
 - c) przekazuje informację pedagogowi szkolnemu,
 - d) zbiera informacje o zdarzeniu i zabezpiecza dowody;
 - 2) wychowawca:
 - a) ustala okoliczności zdarzenia we współpracy z pedagogiem,
 - b) informuje rodziców ucznia,
 - c) zapewnia wsparcie psychologiczno-pedagogiczne uczniom swojej klasy i śledzi uważnie zachowania uczniów w celu zapobieżenia efektowi Wertera,
 - d) przekazuje uczniom informację o miejscach, w których mogą uzyskać pomoc w czasie kryzysu oraz numery telefonów zaufania,
 - e) w przypadku niepokojących sygnałów stosuje się do zaleceń procedury postępowania w przypadku realnego zagrożenia samobójstwem,
 - f) jest w stałym kontakcie z rodzicami ucznia i z pedagogiem,
 - g) zwołuje spotkanie rodziców, na którym informuje o zdarzeniu i o możliwości skorzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także prosi o zwrócenie szczególnej uwagi na nietypowe zachowania uczniów,
 - h) ustala plan współpracy z nauczycielami uczącymi, gdy uczeń wróci do szkoły,
 - i) w dalszej pracy wychowawczej wspiera ucznia, zabiega o jego integrację z zespołem klasowym, tworzy atmosferę bezpieczeństwa i akceptacji;
 - 3) pedagog:
 - a) informuje wychowawcę i wicedyrektora,
 - b) ustala okoliczności zdarzenia we współpracy z wychowawcą,
 - c) otacza opieką rodziców ucznia i współpracuje z nimi,
 - d) zapewnia opiekę kolegom z klasy ucznia i jego bliskim ze społeczności szkolnej,

- e) organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną uczniom związanym z ofiarą i nauczycielom uczącym,
 - f) w porozumieniu z wychowawcą i innymi lokalnymi służbami dokonuje wstępnej diagnozy sytuacji ucznia, jego potrzeb i zasobów:
 - określa stopień zagrożenia bezpieczeństwa ucznia,
 - ocenia szansę współpracy przynajmniej z jednym z rodziców,
 - analizuje dotychczasową dokumentację ucznia (oceny szkolne, opinie nauczycieli, badania specjalistyczne),
 - g) podejmuje działania wynikające z potrzeb ucznia i rodziny w celu wzmocnienia ucznia poprzez:
 - zapewnienie mu, odpowiednio do potrzeb i w uzgodnieniu z rodzicami, konsultacji psychologiczno-pedagogicznych, ewentualnie psychiatrycznych w instytucjach wspierających,
 - kierowanie do instytucji udzielających różnych form pomocy: terapia indywidualna, grupowa, zajęcia świetlicowe, warsztaty rozwijające zainteresowania i uzdolnienia – w uzgodnieniu z rodzicami i adekwatnie do potrzeb,
 - h) po kryzysie ustala plan działania z wicedyrektorem i wychowawcą, z przewodniczącym zespołu wychowawczego oraz z przewodniczącym zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 4) wicedyrektor:
- a) zbiera informacje o zdarzeniu i potwierdza fakty,
 - b) powołuje zespół kryzysowy i organizuje jego pracę,
 - c) wyznacza osobę do kontaktu,
 - d) informuje nauczycieli o zdarzeniu,
 - e) informuje kolegów z klasy o zdarzeniu i o możliwości udzielenia wsparcia przez szkolnego pedagoga czy pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznej,
 - f) informuje organ prowadzący i kuratorium,
 - g) rozmawia z rodzicami ucznia w obecności wychowawcy i pedagoga,
 - h) sporządza protokół z interwencji,
 - i) po kryzysie ustala plan działania z pedagogiem i wychowawcą, z przewodniczącym zespołu wychowawczego oraz z przewodniczącym zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

7. Samobójcza śmierć ucznia:

- 1) osoba posiadająca informację o samobójczej śmierci ucznia przekazuje informację pedagogowi szkolnemu/wychowawcy;
- 2) wychowawca:
 - a) ustala okoliczności zdarzenia we współpracy z pedagogiem,
 - b) jeśli do zdarzenia doszło na terenie szkoły, informuje rodziców ucznia,
 - c) zapewnia wsparcie psychologiczno-pedagogiczne uczniom swojej klasy i śledzi uważnie zachowania uczniów w celu zapobieżenia efektowi Wertera,
 - d) przekazuje uczniom informację o miejscach, w których mogą uzyskać pomoc w czasie kryzysu oraz numery telefonów zaufania,
 - e) w przypadku niepokojących sygnałów stosuje się do zaleceń procedury postępowania w przypadku realnego zagrożenia samobójstwem,
 - f) zwołuje spotkanie rodziców, na którym informuje o zdarzeniu i o możliwości skorzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także prosi o zwrócenie szczególnej uwagi na nietypowe zachowania uczniów,
 - g) ustala plan współpracy z nauczycielami uczącymi,
 - h) w dalszej pracy wychowawczej wspiera uczniów swojej klasy, zabiega o ich integrację, tworzy atmosferę bezpieczeństwa i akceptacji;
- 3) pedagog:
 - a) informuje wychowawcę i wicedyrektora,
 - b) ustala okoliczności zdarzenia we współpracy z wychowawcą,
 - c) zapewnia opiekę kolegom z klasy ucznia i jego bliskim ze społeczności szkolnej (ewentualnym uczestnikom zdarzenia – świadkom, osobie, która znalazła ciało),
 - d) organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną uczniom związanym z ofiarą i nauczycielom uczącym,
 - e) podejmuje działania wynikające z potrzeb uczniów związanych z w celu wzmocnienia poprzez:
 - zapewnienie mu, odpowiednio do potrzeb i w uzgodnieniu z rodzicami, konsultacji psychologiczno-pedagogicznych, ewentualnie psychiatrycznych w instytucjach wspierających,
 - kierowanie do instytucji udzielających różnych form pomocy: terapia indywidualna, grupowa, zajęcia świetlicowe, warsztaty rozwijające

- zainteresowania i uzdolnienia – w uzgodnieniu z rodzicami i adekwatnie do potrzeb,
- f) po kryzysie ustala plan działania z wicedyrektorem i wychowawcą, z przewodniczącym zespołu wychowawczego oraz z przewodniczącym zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- 4) wicedyrektor:
- a) zbiera informacje o zdarzeniu i potwierdza fakty,
 - b) powołuje zespół kryzysowy i organizuje jego pracę,
 - c) wyznacza osobę do kontaktu,
 - d) informuje nauczycieli o zdarzeniu,
 - e) informuje kolegów z klasy o zdarzeniu i o możliwości udzielenia wsparcia przez szkolnego pedagoga czy pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznej,
 - f) jeśli do zdarzenia doszło na terenie szkoły, informuje policję i współpracuje ze służbami w celu wyjaśnienia okoliczności śmierci,
 - g) informuje organ prowadzący i kuratorium,
 - h) rozmawia z rodzicami ucznia w obecności wychowawcy i pedagoga,
 - i) sporządza protokół z interwencji,
 - j) po kryzysie ustala plan działania z pedagogiem i wychowawcą, z przewodniczącym zespołu wychowawczego oraz z przewodniczącym zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 5) dyrektor kontaktuje się z mediami.

§ 7.

Reagowanie w przypadku przestępstwa

1. Świadek zdarzenia:

- 1) przerywa sytuację zagrażającą bezpieczeństwu ucznia/-ów,
- 2) niezwłoczne powiadamia wicedyrektora szkoły,
- 3) ustala okoliczności czynu, zbiera dane o ewentualnych świadkach zdarzenia i zabezpiecza dowody,
- 4) przekazuje ucznia będącego sprawcą pedagogowi szkolnemu lub dyrektorowi szkoły pod opiekę,

- 5) w przypadku, gdy sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana niezwłocznie powiadamia policję i informuje o tym fakcie wicedyrektora.
2. Wychowawca:
 - 1) powiadamia rodziców i wzywa ich do niezwłocznego stawienia się w szkole;
 - 2) otacza opiekę poszkodowanego, jeśli sytuacja tego wymaga;
 - 3) zapewnia uczniom związanym ze sprawcą przestępstwa opiekę psychologiczno-pedagogiczną i podejmuje działania profilaktyczne.
3. Pedagog:
 - 1) przejmuje opiekę nad sprawcą, jeśli jest to uczeń szkoły;
 - 2) rozmawia z rodzicami/prawnymi opiekunami i z uczniem (sprawcą), utrzymuje z nimi kontakt;
 - 3) jeśli sytuacja tego wymaga, rozmawia z rodzicami/prawnymi opiekunami i z uczniem (ofiara). utrzymuje z nimi kontakt;
 - 4) pomaga w znalezieniu specjalistycznej pomocy w poradniach i w innych wyspecjalizowanych placówkach;
 - 5) dokumentuje przeprowadzone działania.
4. Wicedyrektor:
 - 1) zbiera informacje o zdarzeniu i potwierdza fakty;
 - 2) wzywa policję i powiadamia sąd rodzinny/rejonowy;
 - 3) informuje nauczycieli o zdarzeniu;
 - 4) informuje organ prowadzący i kuratorium;
 - 5) jeśli sprawca jest znany, przeprowadza z nim rozmowę wyjaśniającą w obecności rodziców, wychowawcy i pedagoga, powiadamia o dalszym postępowaniu i konsekwencjach;
 - 6) sporządza protokół z interwencji;
 - 7) po kryzysie ustala plan działania z pedagogiem i wychowawcą, z przewodniczącym zespołu wychowawczego oraz z przewodniczącym zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
5. Dyrektor kontaktuje się z mediami.
6. Ściganie następuje na wniosek poszkodowanego.

§ 8.

Reagowanie w przypadku dewastacji mienia i cudzej własności

1. Świadek:

- 1) powstrzymuje sprawcę/ów, o ile to możliwe;
- 2) powiadamia wicedyrektora szkoły i pedagoga;
- 3) w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia zabezpiecza miejsce zdarzenia;
- 4) w przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy/sprawców rozmawia z wszystkimi osobami mogącymi się znajdować w miejscu zdarzenia w celu ustalenia sprawcy.

2. Wychowawca:

- 1) powiadamia rodziców ucznia będącego sprawcą i wzywa ich do niezwłocznego stawienia się w szkole;
- 2) przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności i prosi o potwierdzenie podpisem rodzica notatki ze zdarzenia;
- 3) w przypadku potwierdzenia informacji do zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad uczniem;
- 4) w toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom kontakt z pedagogiem i skierowanie ucznia do specjalistycznej placówki, a także jego udział w programie terapeutycznym;
- 5) utrzymuje kontakt z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia;
- 6) powiadamia wicedyrektora, jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka;
- 7) opisuje działania w dzienniku lekcyjnym w module „uwagi” i sporządza notatkę służbową, którą przekazuje wicedyrektorowi.

3. Pedagog:

- 1) rozmawia z rodzicami/prawnymi opiekunami i z uczniem. utrzymuje z nimi kontakt;
- 2) pomaga w znalezieniu specjalistycznej pomocy w poradniach i w innych wyspecjalizowanych placówkach;
- 3) dokumentuje przeprowadzone działania.

4. Wicedyrektor:

- 1) w przypadku dużej szkody obligatoryjnie wzywa policję;
- 2) informuje rodziców sprawcy o poniesieniu konsekwencji materialnych;

- 3) wyciąga wobec sprawcy konsekwencje prawne wynikające z przepisów szkolnych.

§ 9.

Kontaktowanie się z mediami w sytuacjach kryzysowych

1. Z mediami kontaktuje się tylko i wyłącznie dyrektor szkoły (o ile nie postanowi inaczej).
2. Nikt, poza wskazaną osobą, z członków rady pedagogicznej ani z pracowników szkoły nie udziela wywiadów.
3. Osoba kontaktująca się z mediami przygotowuje odpowiedzi, m.in. na następujące pytania:
 - 1) Co się wydarzyło?
 - 2) Dlaczego doszło do sytuacji kryzysowej?
 - 3) Jakie są lub mogą być jej skutki?
 - 4) Kto jest odpowiedzialny, kto jest sprawcą?
 - 5) Kto może na tym zyskać, a kto stracić?
 - 6) Czy może dojść do zaostrzenia sytuacji?
 - 7) Czy możliwe są reperkusje polityczne?
 - 8) Czy kryzys jest fragmentem większego problemu?
4. Osoba kontaktująca się z mediami stosuje się do następujących wskazówek:
 - 1) mówi pierwsza o złych wiadomościach;
 - 2) opiera się tylko i wyłącznie na potwierdzonych faktach;
 - 3) jest pewna faktów i stwierdzeń, które podaje;
 - 4) bezwzględnie zachowuje spójność przekazu, logikę i konsekwencję;
 - 5) nie upublicznia informacji dotyczących bezpieczeństwa, objętych tajemnicą;
 - 6) analizuje precyzyjnie potwierdzone dane;
 - 7) nie spekuluje, nie snuje podejrzeń i nie stawia hipotez;
 - 8) reaguje błyskawicznie i zdecydowanie na plotki, dementując je i wykazując ich fałsz, odwołując się do konkretnych przykładów;
 - 9) jest spokojna, zrównoważona i nie liczy na wyrozumiałość żądających wyjaśnień lub oczekujących informacji;
 - 10) pokazuje, że sytuacja jest pod kontrolą i że szkoła ma wizję rozwiązania problemu;
 - 11) nie ujawnia nazwisk ofiar, zanim nie dowie się o tym rodzina;

- 12) zawsze wyraża troskę z powodu strat, cierpień, ofiar, zniszczeń, nawet gdyby były nieuniknione i najbardziej uzasadnione.

§ 10.

Komunikowanie się w sytuacjach kryzysowych

Lp.	Kto/co?	Do kogo?	W jakiej formie?	Jaki efekt?
1.	osoba posiadająca informację o sytuacji kryzysowej/ niezwłocznie	- dyrektor/ wicedyrektor ZSL	- osobiście - telefonicznie	informacja o zdarzeniu
2.	dyrektor/wicedyrektor szkoły: - uruchamia procedurę - koordynuje pracę zespołu kryzysowego - wyznacza osobę do kontaktu	- pedagog - wychowawca	- telefonicznie, - osobiście	informacja o zdarzeniu kontakt do rzecznika
3.	dyrektor/wicedyrektor szkoły: - zwołuje rp	-nauczyciele	niezwłocznie - osobiście	informacja o zdarzeniu
4.	dyrektor/wicedyrektor szkoły i wychowawca/pedagog: - powiadamia osoby uczestniczące w sytuacji (bezpośrednio lub/i pośrednio)	- uczestnicy sytuacji kryzysowej	niezwłocznie - osobiście	informacja o zdarzeniu
5.	dyrektor/wicedyrektor szkoły: - powiadamia op i pko	- OP - PKO	- mailowo	informacja o zdarzeniu
6.	dyrektor/wicedyrektor szkoły: - zwołuje spotkanie - planuje dalsze działania	- zespół kryzysowy	- osobiście	plan działania
7.	dyrektor/wicedyrektor szkoły: - koordynuje pracę zespołu kryzysowego	uczestnicy sytuacji kryzysowej	- telefonicznie, - mailowo, - osobiście	przydział zadań i odpowiedzialności
8.	pedagog - informuje ppp nr 3 - organizuje konsultacje, warsztaty ze specjalistami	- PPP nr 3 - organizacje/ instytucje wspierające	- telefonicznie - osobiście	informacja o zdarzeniu organizacja konsultacji ze specjalistami
9.	osoby interweniujące lub/i mediatorzy - udzielają pomocy	społeczność szkolna	- w trakcie i po - osobiście	pomoc i wsparcie
10.	wicedyrektor szkoły: - sporządza sprawozdanie	- dyrektor - pedagog - zespół kryzysowy	- mailowo	sprawozdanie z podjętych działań

§ 11.

Postępowanie po zakończeniu kryzysu

1. Nauczyciele i pracownicy szkoły po zakończeniu kryzysu zobowiązani są do zapewnienia wsparcia i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa.
2. W sytuacji kryzysowej dyrektor/wicedyrektor zobowiązany jest zwrócić się o pomoc psychologiczną do rejonowej poradni psychologiczno-pedagogicznej.
3. Wychowawca jest osobą towarzyszącą pracownikom instytucji wspierających w ich oddziaływaniu terapeutycznym.
4. Po zażegnaniu kryzysu:
 - 1) uczniów z nim związanych należy wysłuchać;
 - 2) dać im emocjonalne wsparcie, ułatwiające emocjonalne odreagowanie;
 - 3) przeciwdziałać tendencjom do zaprzeczania;
 - 4) dokonać oceny dotychczasowych sposobów radzenia sobie;
 - 5) szukać sprawdzonych strategii działania;
 - 6) stworzyć plan pomocy.
5. Po kryzysie należy unikać:
 - 1) pocieszania;
 - 2) dawania rad;
 - 3) pouczania;
 - 4) tłumienia reakcji emocjonalnych (np. zdania typu: „będzie dobrze”, „nie płacz już”, „uspokój się”);
 - 5) pospieszania w działaniu;
 - 6) wymuszania szybkich decyzji.
6. Jako normalną reakcję na sytuację kryzysową należy traktować reakcję tzw. stresu traumatycznego, czyli zespół zachowań, reakcji emocjonalnych i myśli związanych z wydarzeniem traumatycznym. Za czas trwania tej reakcji jako normalnej, przyjmuje się okres uczestnictwa w zdarzeniu kryzysowym do około 6 miesięcy po nim.
7. W tym czasie uczniowie mogą:
 - 1) unikać rozmów o zdarzeniu lub nadmiernie się na nim koncentrować;
 - 2) mieć nawracające, natrętne wspomnienia;
 - 3) bawić się w sytuację traumatyczną;
 - 4) mieć koszmary senne;

- 5) doświadczać negatywnych emocji w sytuacjach związanych ze wspomnieniem traumy;
- 6) „nic nie pamiętać” – psychologiczna amnezja.
8. W celu zapobieżenia przerodzenia się normalnej reakcji na kryzys w chroniczną nauczyciele i wychowawcy powinni:
 - 1) zadbać o stworzenie klimatu umożliwiającego mówieniu o rzeczach trudnych;
 - 2) zapewnić dzieciom/młodzieży możliwość powrotu do normalnych zajęć i rytmu dnia;
 - 3) nie bagatelizować ich przeżyć;
 - 4) dawać jasne wytłumaczenia sytuacji;
 - 5) być z młodzieżą.

§ 11.

Postanowienia końcowe

1. W sytuacjach nieuregulowanych w niniejszej procedurze zastosowanie mają obowiązujące przepisy prawa.
2. Zmian w procedurze dokonuje się mocą uchwały rady pedagogicznej.
3. Procedura została zatwierdzona na radzie pedagogicznej w dniu 31 sierpnia 2015 r.
4. Procedura wchodzi w życie z dniem podpisania.

Gdańsk, 31 sierpnia 2015 r.

.....
(pieczęć i podpis dyrektora)